

سیری در تاریخ ایران

مؤلف و تألیف تاریخ، کاری مهم و آملی خطیر است و توصیف
محبوب احوال و اعمال انسان به هر روش و مبتنی بر هر مکتب
و رعایت هر شیوه تنظیم و تدوین را شامل میشود که در معنای
خاص، بر بخت عاید و احوال سیاسی و اجتماعی هر قوم یا
جامعه جهانی اطلاعی میدهد و این رویکرد یعنی ثبت رویدادها،
تنها زمانی اتفاق افتاده است که انگیزه‌ها و اهدافی خاص در
میان بوده اند. نگارش تاریخ همچنین عنوان یکی از ابعاد و
مظاهر فرهنگ و تمدن نیز محسوب اهمیت بسیار است؛ زیرا
شناخت و دریافت وجوه مختلف سرزمین و تمدنی بدون
بررسی تاریخ انواع هنرها و دانشهایی که در آن تمدن ظهور
کرده یا تکامل یافته، امکان پذیر نخواهد بود.

مؤلف: سید محمد صادق مهدوی

کارشناس ارشد تاریخ تشیع

سرشناسه	: مهدوی، سیدمحمدصادق، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: سیری در تاریخ ایران/مؤلف سیدمحمدصادق مهدوی ؛ ویراستار عباس امیدوارنیا.
مشخصات نشر	: تهران: میعاد اندیشه ، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ص.
شابک	: 978-622-231263-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ایران -- تاریخ
موضوع	: Iran -- History
رده بندی کنگره	: DSR1۰۹
۵ - بندی دیویی	: ۹۵۵
شماره کتابخانه ملی	: ۶۱۸۲۷۲۰

عنوان کتاب: سیری در تاریخ ایران

مؤلف : سیدمحمدصادق مهدوی

ناشر: میعاد اندیشه

ویراستار: عباس امیدوارنیا

طراح جلد و صفحه آرا : سیدرضا فرمان آرا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۳-۲۶۳-۲۳۱-۶۲۲-۹۷۸

تلفن انتشارات: ۰۹۱۲۵۱۲۰۰۶۷ - ۰۲۱۶۶۰۱۷۴۴۸ - ۰۴۷۹۰۰۲۱۶۶۰

همه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤلف محفوظ است

تکثیر و انتشار این اثر به هر صورت، از جمله بازنویسی، فتوکپی، ضبط الکترونیکی

و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از مؤلف

به هر شکلی ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	بخش اول: آرتشتاران ایران باستان
۳	فصل اول: آرتش ماد
۳	فصل دوم: آرتش هخامنشی
۶	فصل سوم: آرتش اشکانی
۸	فصل چهارم: آرتش ساسانی
۱۱	بخش دوم: حکمرانان آل بویه و مذهب تشیع
۱۱	فصل اول: کلیاتی در باب آل بویه
۱۴	فصل دوم: آل بویه از آغاز تا اوج
۱۷	فصل سوم: آل بویه و مذهب تشیع
۱۹	بخش سوم: اسطوره و اسطوره شناسی
۱۹	فصل اول: مفهوم اسطوره
۲۱	فصل دوم: کاربرد اسطوره
۲۲	فصل سوم: شکل گیری و پیدایش اسطوره
۲۳	فصل چهارم: اسطوره شناسی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۴	بخش چهارم: زندگانی ۱۰ مورخ نامدار ایران عصر اسلامی
۲۴	فصل اول: احمد بن یحیی بلاذری
۲۵	فصل دوم: ابوحنیفه دینوری
۲۶	فصل سوم: ابوالفضل بیهقی
۲۸	فصل چهارم: ابن فندق
۳۰	فصل پنجم: مه‌مدن علم بانکاره‌ای
۳۱	فصل ششم: عطا ملک جوینی
۳۳	فصل هفتم: حافظ آبرو
۳۵	فصل هشتم: میرخواند
۳۷	فصل نهم: امیر ابراهیم امینی
۳۹	فصل دهم: امیر محمود خواند امیر
۴۱	بخش پنجم: پزشکی، فلسفه و ادبیات در عصر ساسانیان
۴۱	فصل اول: پزشکی
۴۳	فصل دوم: فلسفه
۴۴	فصل سوم: ادبیات

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۵	بخش ششم: نقاشان، خطاطان و خوشنویسان عصر صفوی
۲۵	فصل اول: نقاشان
۲۹	فصل دوم: خطاطان
۵۱	فصل سوم: خوشنویسان
۵۲	بخش هفتم: تحلیلی از تحولات اجتماعی ایران باستان
۵۲	فصل اول: مادها
۵۲	فصل دوم: هخامنشیان
۵۷	فصل سوم: سلوکیان
۵۷	فصل چهارم: اشکانیان
۵۹	فصل پنجم: ساسانیان
۶۱	بخش هشتم: از طلوع طاهریان تا غروب قاجاریان
۶۱	فصل اول: طاهریان
۶۳	فصل دوم: صفاریان
۶۵	فصل سوم: سامانیان
۶۹	فصل چهارم: آل بویه

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷۱	فصل پنجم : غزنویان
۷۴	فصل ششم : سلجوقیان
۷۸	فصل هفتم : خوارزمشاهیان
۷۹	فصل هشتم : مغولان
۸۴	فصل نهم : تیموریان
۸۷	فصل دهم : ترکمانان
۸۹	فصل یازدهم : صفویان
۹۲	فصل دوازدهم : افشاریان
۹۴	فصل سیزدهم : زندیان
۹۶	فصل چهاردهم : قاجاریان
۱۰۰	ضمائم
۱۲۱	منابع و مأخذ

برخی معتقدند که تاریخ به معنای شرح آدوار و آزمنه گذشته و وصف رویدادها و حوادث است و عده ای نیز میگویند که تاریخ به معنی مطالعه زندگی انسانهای پیشین، همراه با شرح وقایع و احوال آنهاست؛ با این حال، علم تاریخ به شرح تمامی رویدادها، وقایع، اوضاع و احوالی مربوط میشود که بشر در گذرگاه زمان به گونه ای با آن مواجه بوده است. در این میان، نکته قابل توجه اینست که به ندرت میتوان حقایق را از میان سطور تاریخ بیرون کشید؛ چرا که هریک از مورخان و محققان عصاره معانی، متأثر از عوامل و شرایط محیط پیرامون خود نسبت به گذشته، برداشتهای خاص داشته اند و در صحت آنها، دلایل مفصلی ذکر کرده اند؛ چنانچه پروفسور براکلاف (مورخ انگلیسی) در این خصوص میگوید: «تاریخی که ما می خوانیم اگرچه بر اساس واقعیات است، اما به گفته دقیق، به هیچ وجه واقع نیست؛ بلکه عبارت از یک سلسله قضاوتهای پذیرفته شده است».

با این وجود، گذشته از افتراق نظر دانشمندان در مورد کیفیت پیشینه - حوادث، نفس رخدادها و وقایع به یک شکل بوده است و علیرغم این اختلاف نظرها، قدرت فهم و درک خواننده تاریخ نیز در این امر دخیل میباشد که بتواند حقایق را از واقعیات، تمیز و تشخیص دهد؛ هرچند که خود افراد هم دارای درک و استنباطی متفاوت از مسائل، نسبت به یکدیگر هستند. شایان ذکر است که وسایل

مکشوفه مربوط به سلسله‌ها و تمدنهای مختلف از قبیل ابزار آلات و آدوات
 گوناگون، جزء تاریخ بشمار نمیروند؛ بلکه مصالح مورخ برای شناسایی و
 ترسیم تاریخ هستند و اگرچه این منابع بطور کامل به بیان وقوع کم و کیف
 رخدادهای تاریخی نمی پردازند؛ لیکن به هر جهت، جزء اصلی ترین شواهد
 مورد توجه دانشمندان، پژوهشگران و مورخان محسوب میشوند و بنا بر نظر
 پروفیسور اوک شات: «تاریخ، تجربه مورخ است و ساخته هیچکس جز مورخ
 نیست؛ بنابراین راه ساختن تاریخ، نوشتن آنست». در پایان بر خود لازم میدانم که از
 تیمسار سرریب جناب آقای علیمحمد امیدوار، سرکار خانم هورا کارگر،
 سرکار خانم دکتر هیلا کارگر و جناب آقای مهندس عباس امیدوارنیا (مدیر
 محترم توسعه گردشگری سار) منطقه آزاد کیش که در امر تألیف این کتاب،
 مشوق و یاری رسان بوده اند، سپاسگزاری و تقدیر و تشکر نمایم.

سید محمدعلی مهدوی - خرداد ۱۳۹۹

اقلید - فارس